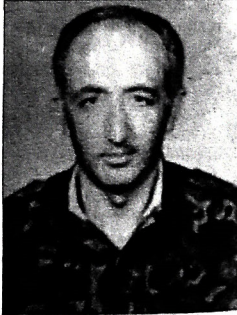


25 dekabr / 2020

Cərrah ömrü



Əli İsmayılov
(Tərtər hərbi
hospitəli 1993-cü il)

Əli Müseyib oğlu İsmayılov 1947-ci ildə Kəlbəcər şəhərində anadan olmuşdur. O, 1965-ci ildə Kəlbəcər şəhəri 1 nömrəli orta məktəbini gümüş medalla bitirmiş, sonra isə N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutuna daxil olmuş, 1971-ci ildə institutu bitirmişdir. 1971-1973-cü illərdə Moskva Hərbi Dairəsində leytenant rütbəsi ilə hərbi hissənin tibb xidməti rəisi vəzifəsində çalışmışdır.

Ə.İsmayılov 1974-1977-ci illərdə A.Caparidze adına 3 sayılı Bakı Şəhər Kliniki Xəstəxanasında cərrah işləmişdir.

1977-1993-cü illərdə Kəlbəcər Şəhər Mərkəzi Xəstəxanasında cərrah və cərrahiyyə şöbəsinin müdiri vəzifəsində işləmişdir. Kəlbəcərin işğalından sonra 1993-cü ilin aprelindən noyabırna qədər 2 sayılı Tərtər Hərbi Hospitalında, 243 sayılı hərbi hissədə kapitan rütbəsində hospitalın baş cərrahi vəzifəsində çalışmışdır.

1993-2017-ci illərdə Əli İsmayılov M. Nağıyev adına Bakı Şəhər Kliniki Təcili Tibbi Yardım Xəstəxanasında cərrah işləmişdir. Hal-hazırda Azərbaycan Tibb Universitetinin Cərrahiyyə klinika-

sında məsləhətçi vəzifəsində işləyir. Əli İsmayılov I Qarabağ Müharibəsi Veteranıdır.

1988-ci ilin noyabr ayı idi. Qərbi Azərbaycanda (Ermənistan) ermənilər azərbaycanlılara qarşı terror əməllərinə başladılar. Ermənilərin qat-qat çoxluq təşkil etdiyi kəndlərdə azərbaycanlıların vəziyyəti dözülməz halda gəlib çıxdı. Noyabrın sonunda ermənilər bütün Ermənistan üzrə azərbaycanlılar yaşayan kəndlərin üzərinə qəti hücum keçdilər. Bir həftənin içində bütün azərbaycanlı kəndləri boşaldıldı, mal-mülkləri əllərindən alındı, ələ keçirilən qətlə yetirildilər. Azərbaycanlılar ay-aqyalın, başıaçıq, qışın şaxtasında-qarında dağlara, meşələrə üz tutdular. Ölənlər, donan dondu, ürəyi partlayanlar, aqlını itirənlər oldu... Ermənistanın pis vəziyyətdə qovulmuş azərbaycanlılar Kəlbəcəre və digər rayonlara üz tutdular və bununla da Dağlıq Qarabağ münaqişəsi gətdikcə alovlandı.

1992-ci ilin yayında Qarabağ Müharibəsi ərəfəsində hərbi əməliyyatların aparılacağını nəzərə alaraq, Kəlbəcərdə Müdafiə Nazirliyi tərəfindən hərbi hospitalın açılması planlaşdırılmışdı. Lakin hərbi əməliyyatlar başlayanda nəzərdə tutulan hospital hələ açılmamışdı. Həmin vaxtdan hərbi hospital funksiyasını yerinə yetirmək Kəlbəcər Şəhər Mərkəzi Xəstəxanasının üzərinə düşdü. Münaqişələrin günü-gündən qızışdığı bir dövrdə Əli İsmayılov xəstəxananın cərrahiyyə şöbəsinin müdiri idi. Döyüş əməliyyatları zamanı gün ərzində xəstəxanaya 50-60 yaralı daxil olurdu. Əli İsmayılov və cərrahiyyə şöbəsinin işçiləri evlərinə getmir, gecə-gündüz xəstəxanada çalışırdılar. Hətta, bir dəfə düz bir sutka Ə.İsmayılov fasiləsiz əməliyyatlar aparmış, yalnız iki-üç dəfə 5-10 dəqiqəliyə əməliyyat önü otağa çıxıb ayaqüstü su içmişdir.

Elə günlər olurdu ki, Ə.İsmayılov bir gün ərzində 30-35 yaralı üzərində cərrahiyyə əməliyyatı aparmalı olurdu. O, Kəlbəcərin blokada və müharibə illərində şam işığında ən ağır yaralı əsgərlər üzərində cərrahi əməliyyatlar apararaq, onları ölümün pəncəsindən xilas etmişdi.

Müharibə zamanı Kəlbəcər Şəhər Mərkəzi Xəstəxanası hərbi hospitala çevrilsə də, bu xəstəxananın lazımı şəraiti yox idi. Belə bir şəraitdə Ə.İsmayılov gecə-gündüzün nə olduğunu bilməmiş və yalnız yaralıları



hayata qaytarılması üçün bütün bilik və bacarığını sərfəbər etməyə çalışmışdı.

Torpaqlarımıza göz dikən xəbis ermənilər baş qaldırdan sonra cərrah Əli İsmayılov Vətən oğullarının qayğısına qalmaqı özünün ən şərəfli peşəsi hesab etmiş, yüzlərlə yaralı əsgər üzərində cərrahiyyə əməliyyatı aparmışdır. Ümumiyyətlə, birinci Dağlıq Qarabağ müharibəsi başlayandan 1993-cü illərə qədər Kəlbəcər Şəhər Mərkəzi Xəstəxanasında 600-dən çox yaralı əsgər üzərində cərrahiyyə əməliyyatları aparılmış və əminliklə deyə bilərəm ki, bu əməliyyatların ekseriyəti Əli İsmayılov tərəfindən həyata keçirilmişdir. Həmin dövrdə Qarabağ müharibəsində Əli İsmayılov qədr fəaliyyəti olan cərrah çox az olub. Bu müharibənin belə əziyyəti,

çətin günlərində Ə.İsmayılovun fəaliyyəti az da olsa dəyərləndirilməmiş və lazımı qiymət verilməmişdir. Bu diqqətsizlik onu heç də ruhdan salmamış, bu günləri həyatının ən şərəfli anları hesab etmişdir. Əli İsmayılov həmin günləri qürur hissi ilə xatırlayır və bütün bu gördüyü işlərə vətəndaşlıq borcunu yerinə yetirmək kimi dəyər verir.

Birinci Qarabağ müharibəsi haqqında xeyli kitablar yazılmışdır. Bu kitabların bir neçəsində cərrah Əli İsmayılovun müharibənin gətirdiyi bir dövrdə gərgin fəaliyyəti

haqqında yazılara rast gəlmək olar. Abdulla Qurbanı "Murovun qəm karvanı" (Bakı, 1994) kitabında, Aslan Meyramlı "Biz gedərik, xeyrixahlar qalandı" (Bakı, 1997) kitabında, Şamil Dəlidağlı "Kəlbəcərim, qəm dastanım" (Bakı, 1998) kitabında, Zimistan Həsənov, Məhəmməd Nərimanoğlu "Kəlbəcər" (Bakı, 2000) kitabında, Əli Uluxanlı "Qartal dağlar" (Bakı, 2015) kitabında, Ələsgər Ağbabalı "İbrət" (Bakı, 2019) kitabında cərrah Əli İsmayılovun əməyini yüksək dəyərləndirmiş və onun vətənpərvər bir cərrah missiyasını xalqın nəzərinə çatdırmışlar.

Onu da qeyd edim ki, 1992-ci ildə Ağdərə əməliyyatı müvəffəqiyyətlə başa çatdıqdan sonra Səhiyyə Naziri Rəhim Hüseynov (həmin dövrdə Səhiyyə Nazirliyinin işçiləri vertolyotla Kəlbəcəre

gəlib qayıdırdılar) cərrah Əli İsmayılova məxsus lazımı sənədləri hazırlamış və "Əməkdar həkim" adı veriləcəyi haqqında qərar qəbul etmişdi. Lakin məlum olmayan hansı səbəbdənsə bu ad Əli İsmayılova verilmədi ...

Cərrah Əli İsmayılovun birinci Qarabağ müharibəsi dövründə fəaliyyətinə bu qədər etinasızlığı, laqeydliyi ancaq o dövrün şərişsəz rəhbərliyi, hökm sürən özbaşınalığı ilə əlaqələndirmək olar.

1993-cü ildə Kəlbəcər erməni işğalçıları tərəfindən zəbt edildi. Kəlbəcəri tərk etdikdən sonra Əli İsmayılov 1993-cü ilin aprel ayında Müdafiə Nazirliyinə müraciət etmiş, 2 sayılı Tərtər Hərbi Hospitalına göndərilmişdir. 1993-cü ilin noyabr ayına qədər həmin hospitalda kapitan rütbəsi ilə hospitalın baş cərrahi kimi fəaliyyət göstərmişdir. Bu o dövr idi ki, Tərtər uğrunda şiddətli döyüşlər gərdirdi. Ağdam işğal olunurdu. 1993-cü ilin noyabrında döyüşlər dayandı və Əli İsmayılov ordudan tərxis olundu. Ə.İsmayılov M.Nağıyev adına Təcili Tibbi Yardım Xəstəxanasında işləməyə başladı. Həmin xəstəxanada işlədiyi zaman 1994-cü ilin yanvar ayında döyüşlərin yenedən başladığı vaxt cərrah Ə.İsmayılov öz xahişi ilə 2 Sayılı Tərtər Hospitalına ezam olundu və bir ay orada döyüşlər səngiyənə qədər fəaliyyət göstərdi. Bu Əli İsmayılovun hərbi fəaliyyətinin son mərhələsi idi.

Artıq 27 il ötdü. Cənab Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti, diplomatik məharəti nəticəsində Kəlbəcər qan tökülmədən, şəhid verilmədən geri qaytarıldı. Bu gün artıq Kəlbəcəre yeni nəfəs, yeni ruh gəlir. Vətənpərvər, zəhmətkeş cərrah Əli İsmayılovun 27 illik vətən nisgilli sevincini, xoş günlərə əvəz olunur. Əli İsmayılov illərlə həsrətini çəkdiyi Kəlbəcərinə qovuşacaq...

Ə Ferhad Əsgərov
(Ramiz oğlu),
AJB və AYB-nin üzvü